

Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia

SEMINÁR ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATÚRY

1. Charakteristika učebného predmetu

V predmete seminár zo slovenského jazyka a literatúry sa kladú do popredia rozvíjania jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi, čo sa vo vyučovaní premietlo do zámerného preferovania rozvoja komunikačných kompetencií v rámci komunikačno – zážitkového modelu vyučovania slovenského jazyka a literatúry. Obsah sa zredukoval v prospech aktivít žiakov, ktorí majú v čo najväčšom rozsahu interpretačno – hodnotiacim spôsobom pracovať s jazykovými komunikátmi. Najväčší akcent sa kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať a podobne.

V literárnej zložke predmetu sa zmenilo tematické usporiadanie predmetu na stredných školách, v rámci ktorého sa opustila literárnohistorická štruktúra. Namiesto faktografickej orientácie je obsah zameraný na analyticko – interpretačné činnosti. Obsah literárnej výchovy sa v najvšeobecnejšom zmysle orientuje na dve činnosti: recepciu a tvorbu.

Vo všetkých zložkách predmetu sa uplatňuje konštruktivistický prístup k učeniu, v ktorom sa žiak stáva učiacim sa subjektom.

2. Ciele učebného predmetu

Hlavný cieľ vyučovania predmetu je chronologická charakteristika jednotlivých období a ich predstaviteľov, zároveň aj riešenie kauzálnych vzťahov v rámci literatúry ako celku, terminológia z oblasti literárnej teórie. Presné používanie terminológie v rámci konverzácie, slohu ako aj jazykovej výchovy, v kontextuálnej konštrukcii. Osvojené postupy, pojmy využívať pri riešení jazykovo – literárnych tematických oblastí. Rozvíjať komunikatívne zručnosti a schopnosti na obhajovanie vlastných tvrdení a predstáv. Získať skúsenosti v aktívnej aplikácii jazyka v hovorenej i písanej forme.

3. Obsah vzdelávania

Učebný plán

Ročník	Počet hodín	
	Týždenne	Ročne
4.	2	60

Ročník	Tematický celok	Počet hodín	Obsah
štvrtý	Svetová a slovenská literatúra.	32	Starovek. Grécka literatúra. Rímska literatúra. Stredoveká literatúra. Staroslovienska literatúra. Humanizmus a renesancia v talianskej a španielskej literatúre. Humanizmus a renesancia v anglickej literatúre. Barok. H. Gavlovič. Klasicizmus. Molière. Slovenské národné obrodenie. A. Bernolák, J.I. Bajza, J. Fándly. Klasicizmus. J. Kollár, J. Hollý. Preromantizmus. Romantizmus vo francúzskej literatúre. V. Hugo. Romantizmus v ruskej literatúre. A. S. Puškin. Slovenský romantizmus. Ľ. Štúr. A. Sládkovič. J. Botto. S. Chalupka. Svetový realizmus. H. de Balzac. Matičné obdobie. J. Palárik. Slovenská realistická literatúra. P. O. Hviezdoslav. M. Kukučín, B. S. Timrava, J. G. Tajovský. Medzivojnová svetová literatúra, E.M. Remarque, F. Kafka.
	Komunikácia a sloh	4	Jazyková komunikácia. Informácie, získavanie, spracovanie. Jazykové štýly a slohové postupy.
	Fonetika a fonológia	4	Systém hlások.
	Morfológia	2	Slovné druhy
	Syntax	2	Vetné členy. Veta.
	Lexikológia	2	Slovo, slová zásoba, slovníky. Obohacovanie slovnej zásoby.
	Jazyk a reč	2	Rozdiel medzi jazykom a rečou.
	Slovenská medzivojnová literatúra.	5	Slovenská medzivojnová poézia. E.B. Lukáč, J. Smrek, R. Dilong, R. Fabry. Slovenská medzivojnová próza, naturizmus, D. Chrobák, M. Figuli. Slovenská medzivojnová próza, ornamentalizmus. Medzivojnová slovenská dráma.
Súčasná svetová literatúra	3	Beat Generation. Súčasná svetová próza. J.D. Salinger.	

	Súčasná slovenská literatúra.	4	Súčasná slovenská poézia M. Válek. M. Rúfus, J. Urban. Súčasná slovenská próza. L. Mňačko, R. Jašík, D. Dušek. Súčasná slovenská dráma. I. Bukovčan, M. Lasica -J. Satinský, RND.
--	--------------------------------------	---	---

4. Výkonový štandard, štandard kompetencií

Presné používanie terminológie v rámci konverzácie, slohu ako aj jazykovej výchovy, v kontextuálnej konštrukcii. Osvojené postupy, pojmy využívať pri riešení jazykovo – literárnych tematických oblastí. Rozvíjať komunikatívne zručnosti a schopnosti aj v diskusii na obhajovanie vlastných tvrdení a predstáv. Získať skúsenosti v aktívnej aplikácii jazyka v hovorenej i písanej forme. Adekvátne komunikovať s prihliadnutím na jazykovú situáciu. Samostatne interpretovať literárne dielo.

LITERATÚRA

literárne obdobia a smery

- staroveká literatúra
 - stredoveká literatúra
 - renesančná literatúra
 - baroková literatúra
 - klasicizmus
 - romantizmus
 - realizmus, naturalizmus
 - literárna moderna
 - symbolizmus
 - impresionizmus
 - avantgarda
 - futurizmus
 - expresionizmus
 - surrealizmus (nadrealizmus)
 - naturizmus
 - socialistický realizmus
 - existencializmus
 - postmoderna
-
- Žiak sa vie pohybovať na chronologickej báze, vie určiť základné znaky, podobnosti a odlišnosti jednotlivých literárnych období. Na základe načítaných diel vie aplikovať tieto vedomosti v praxi a zaradiť aj neznáme texty do obdobia.
 - Žiak vie zaradiť jednotlivých autorov do príslušného obdobia a smeru podľa znakov jeho tvorby, chápe súvislosti literárneho obdobia so spoločenskou situáciou danej doby. Pri analýze a interpretácii jednotlivých textov vychádza práve z vedomostí o danom literárnom období či smere.

- Žiak vie aplikovať vedomosti zo slovenského jazyka pri analýze a interpretácii literárnych diel
- Žiak vie využiť kompozičné postupy pri samostatnej práci, ktoré si vie následne obhájiť.
- Žiak vie porovnať hlavné postavy charakterizujúce jednotlivé smery a svoje tvrdenie obhájiť.

literárne druhy a žánre, štruktúra literárneho diela, štylizácia textu, metrika

- Žiak vie klasifikovať druhy a žánre, vie porovnať jednotlivé znaky žánrov na základe prečítaného diela.
- Žiak vie používať logické postupy myslenia pri analýze a interpretácii diela a svoje postoje dokáže argumentačne obhájiť.
- Žiak vie rozlíšiť vnútornú a vonkajšiu kompozíciu diela.
- Vie určiť rozprávača v diele a svoje tvrdenia potvrdiť exemplifikáciou.
- Žiak vie aplikovať svoje vedomosti z literárnej teórie pri celkovej analýze diela.
- Žiak vie interpretovať a predniesť svoju prezentáciu pred publikom s využitím poznatkov z rétoriky.
- Žiak vie samostatne vytvoriť rytmicky organizovaný verš (sylobický, sylabotonicný, časomerný).

SLOVENSKÝ JAZYK

jazyková komunikácia, zvuková rovina jazyka a pravopis, významová/lexikálna rovina jazyka, tvarová/morfologická rovina jazyka, syntaktická/skladobná rovina, sloh, jazyk a reč, práca s informáciami

- Žiak vie určovať typ komunikácie, sféru, komunikantov, funkciu a využitie jednotlivých štýlov v komunikácii.
- Vie priradiť jednotlivé slohové útvary k štýlom a k sfére komunikácie.
- Správne vyslovovať, artikulovať, intonovať, využívať primerané tempo reči, modulovať hlas a frázovať.
- Aktívne obohacovať svoju slovnú zásobu, rozlíšiť postupy pri tvorení nových slov, využívať jazykové prostriedky.
- Vie uplatňovať gramatické kategórie slovných druhov, pozná výnimky z pravidiel syntaxe.
- Žiak vie určovať sklady, druhy viet, vetné členy, aplikovať príčinné a logické súvislosti v kompozícii textu.
- Vie vytvoriť slohové útvary na základe svojich vedomostí pri presnom zadefinovaní učiteľom.
- Vie komplexne aplikovať všetky štýly a slohové postupy v hybridných slohových útvaroch.
- Vie zaradiť slovenský jazyk do systému jazykov z hľadiska historického a geografického.
- Vie využívať primárne, sekundárne a terciárne zdroje informácií, spracovávať informácie (konspektom, konceptom, osnovou, tézou, mapou mysle) a následne dané informácie využiť pri tvorbe vlastných textov.

5. Metódy a formy práce, pomôcky

Metódy

- expozičná – vhodná na výklad nového učiva

- fixačná – používa sa na opakovanie a upevňovanie vedomostí
- motivačná – jej cieľom je zaujať žiaka, vyvolať v ňom zvedavosť, tvorivosť
- brainstorming – dáva žiakovi možnosť reagovať, vyjadriť svoj názor, postoj k danému problému, rozvíja sa diskusia

Formy

- hodina s využitím IT
- práca v skupine
- práca vo dvojici
- individuálna práca
- výklad
- práca s autentickým materiálom
- tvorba a prezentácia projektov
- monológ
- dialóg
- riadený rozhovor
- diskusia
- čítanie s porozumením
- práca s učebnicou
- exkurzia
- testovanie a samotestovanie

Pomôcky

- učebnice
- cvičebnica
- doplnkový materiál
- CD prehrávač, DVD prehrávač, videoprehrávač, počítač, projektor
- interaktívna tabuľa
- tabuľa, fixky
- slovníky
- projektové práce žiakov

6. Hodnotenie predmetu

Žiak bude klasifikovaný, ak splní nasledujúce požiadavky: ústna odpoveď, dve známky z testov.

Hodnotenie testov a písomiek z jazyka a literatúry

výborný.....	100 % - 90 %
chválitebný	89 % - 75 %
dobrý	74 % - 55 %
dostatočný.....	54 % - 30 %
nedostatočný.....	29 % - 0 %

Hodnotenie ústnej odpovede

Pri hodnotení ústnej odpovede sa berú do úvahy tieto aspekty:

- obsahová primeranosť
- plynulosť vyjadrovania
- jazyková správnosť
- štruktúra odpovede

Hodnotiace kritériá na komisionálne skúšky

Predmety: seminár zo slovenského jazyka a literatúry

Platí pre 4. ročník

Písomná časť: 30 bodov – test podľa učebných osnov

Ústna časť: 30 bodov – 3 otázky za každý polrok

Výsledné hodnotenie

výborný.....	60 - 54 bodov	100 % - 90 %
chválitebný	53 - 45 bodov	89 % - 75 %
dobrý	44 – 33 bodov	74 % - 55 %
dostatočný.....	32 – 18 bodov	54 % - 30 %
nedostatočný.....	17 – 0 bodov	29 % - 0 %

7. Začlenenie prierezových tém

Aplikácia prierezovej témy Osobnostný a sociálny rozvoj do vyučovacieho procesu v predmete seminár zo slovenského jazyka a literatúry		
Tematické okruhy	Učivo	Špecifikácia prierezovej témy
Etické a mravné normy spoločnosti	H. de Balzac	Akceptácia rôznych typov ľudí, názorov, prístupov k riešeniu problémov (pochopenie správania Goriota).

Aplikácia prierezovej témy Environmentálna výchova do vyučovacieho procesu v predmete seminár zo slovenského jazyka a literatúry		
Tematické okruhy	Učivo	Špecifikácia prierezovej témy
Vzťah človeka k prostrediu	Slovenská medzivojnová próza, naturizmus, D. Chrobák, M. Figuli.	Schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov (Drak).

Aplikácia prierezovej témy Mediálna výchova do vyučovacieho procesu v predmete seminár zo slovenského jazyka a literatúry		
Tematické okruhy	Učivo	Špecifikácia prierezovej témy
Komunikačné a užívateľské zručnosti	Komunikácia a sloh - jazyková komunikácia.	Rozvíjať u žiakov schopnosti pre adekvátne a variabilné vyjadrenie obsahov svojej mysle.

Gymnázium, Veľká okružná 22, Žilina

Aplikácia prierezovej témy **Multikultúrna výchova** do vyučovacieho procesu v predmete seminár zo slovenského jazyka a literatúry

Tematické okruhy	Učivo	Špecifikácia prierezovej témy
Uvedomovanie si svojich koreňov, vlastnej identity	Slovenský romantizmus. Ľ. Štúr.	Rozvinúť uvedomelú reflexiu vlastnej kultúrnej identity (národná hrdosť).
	Jazyk a reč - rozdiel medzi jazykom a rečou.	Viesť k žiakov k reflexii možností a funkcií jazyka.
	Súčasná svetová próza, J.D. Salinger.	Formovať u žiakov uvedomelé budovanie ich hodnotových orientácií.
Kultúrna rozmanitosť, tolerantnosť k iným kultúram	Svetová a slovenská literatúra.	Formovať chápanie iných kultúrnych identít ako súčastí svetového dedičstva.
	Humanizmus a renesancia v talianskej a španielskej literatúre.	Rozvinúť schopnosti analyzovať a triediť informácie o kultúrach.
	F. Kafka	Schopnosť odhaľovať predsudky v spoločnosti, podnecovať k tolerancii.
	Súčasná svetová literatúra - Beat Generation.	Formovať schopnosť s odstupom si uvedomovať, aké procesy v kultúre prebiehajú.

Aplikácia prierezovej témy **Ochrana života a zdravia** do vyučovacieho procesu v predmete seminár zo slovenského jazyka a literatúry

Tematické okruhy	Učivo	Špecifikácia prierezovej témy
Človek a jeho práva	Grécka literatúra.	Človek a jeho práva. (Antigona - pohreb)

8. Materiálne zabezpečenie

Pomôcky: učebnice

- cvičebnica
- doplnkový materiál
- CD prehrávač, DVD prehrávač, videoprehrávač, počítač, projektor
- interaktívna tabuľa
- tabuľa, fixky
- slovníky
- projektové práce žiakov

Učebné zdroje:

Caltíková, Milada – Lauková, Zuzana – Polakovičová, Alena – Štarková, Ľubica. 2009. Učebnica – Slovenský jazyk 1. Bratislava: Orbis Pictus, 2009. ISBN 978-80-7158-963-1

Caltíková, Milada – Lauková, Zuzana – Polakovičová, Alena – Štarková, Ľubica. 2009. Učebnica – Slovenský jazyk 2. Bratislava: Orbis Pictus, 2009. ISBN 978-80-7158-938-9

Caltíková, Milada – Lauková, Zuzana – Polakovičová, Alena – Štarková, Ľubica. 2009. Učebnica – Slovenský jazyk 3. Bratislava: Orbis Pictus, 2009. ISBN 978-80-8120-017-5

Caltíková, Milada – Lauková, Zuzana – Polakovičová, Alena – Štarková, Ľubica. 2009. Učebnica – Slovenský jazyk 4. Bratislava: Orbis Pictus, 2009. ISBN 978-80-8120-031-1

Gregorová, Ivana – Lapitka, Marián. 2009. Literatúra pre 1. ročník gymnázií a stredných odborných škôl. Bratislava: SPN, 2009. ISBN 978-80-10-01780-5

Gregorová, Ivana – Lapitka, Marián. 2009. Literatúra pre 2. ročník gymnázií a stredných odborných škôl. Bratislava: SPN, 2009. ISBN 978-80-10-01799-7

Gregorová, Ivana – Lapitka, Marián. 2011. Literatúra pre 3. a 4. ročník gymnázií a stredných odborných škôl – 1. Diel. Bratislava: Príroda, 2009. ISBN 978-80-07-01894-5

Gregorová, Ivana – Lapitka, Marián. 2011. Literatúra pre 3. a 4. ročník gymnázií a stredných odborných škôl – 2. Diel. Bratislava: Príroda, 2009. ISBN 978-80-07-01895-2

Caltíková, Milada – Lauková, Zuzana – Polakovičová, Alena – Štarková, Ľubica. 2009. Cvičebnica – Slovenský jazyk 1 pre stredné školy. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 2009. ISBN 978-80-7158-964-8

Caltíková, Milada – Lauková, Zuzana – Polakovičová, Alena – Štarková, Ľubica. 2009. Cvičebnica – Slovenský jazyk 2 pre stredné školy. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 2009. ISBN 978-80-7158-937-2

Gymnázium, Veľká okružná 22, Žilina

Caltíková, Milada – Lauková, Zuzana – Polakovičová, Alena – Štarková, Ľubica. 2009. Cvičebnica – Slovenský jazyk 3 pre stredné školy. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 2009. ISBN 978-80-8120-030-4

Caltíková, Milada – Lauková, Zuzana – Polakovičová, Alena – Štarková, Ľubica. 2009. Cvičebnica – Slovenský jazyk 4 pre stredné školy. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 2009. ISBN 978-80-8120-016-8

Dvořák, Karel. 2009. Čítanka pre 1. ročník gymnázií a stredných škôl. Harmanec: VKÚ, 2009. ISBN 978-80-8042-573-9

Dvořák, Karel. 2009. Čítanka pre 2. ročník gymnázií a stredných škôl. Harmanec: VKÚ, 2009. ISBN 978-80-8042-574-6

Dvořák, Karel. 2009. Čítanka pre 3. ročník gymnázií a stredných škôl. Harmanec: VKÚ, 2009. ISBN 978-80-10-0202022-5

Dvořák, Karel. 2009. Čítanka pre 4. ročník gymnázií a stredných škôl. Harmanec: VKÚ, 2009. ISBN 978-80-8042-627-9

Hincová, Katarína – Húsková, Alexandra. 2007. Slovenský jazyk pre 1. – 4. ročník stredných škôl. Bratislava: SPN, 2007. ISBN 978-80-10-00690-8

Žilka, Tibor – Obert, Viliam – Ivanová, Mária. 1997. Teória literatúry pre gymnáziá a stredné školy. Bratislava: Litera, 1997. ISBN 80-85452-52-9